

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

Participation of People in the Sustainable Tourism Community

in Pa Phayom District in Phatthalung Province

เสาวภาวิฑฐ์ ศิริชุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง กับปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ Yamané, 1973, p. 125 อ้างถึงใน ยุทธ ไกรวรรณ, (2553, หน้า 64) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบไปด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบความแตกต่าง t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งจำนวน 397 คน ซึ่งเป็นประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41- 50 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ระดับการศึกษาปริญญาตรี ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 21-30 ปี และเป็นสมาชิกในชุมชน

2. จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่าประชาชนให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมโดยรวม ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อันดับหนึ่งคือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ประชาชนให้ความสำคัญในระดับมาก อันดับสอง ด้านการติดตามการเปลี่ยนแปลง ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับสาม ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับสี่ ด้านสนับสนุนศักยภาพ ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับห้า ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วม ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับหก ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับเจ็ด ด้านการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม ประชาชน ชุมชน ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

The purpose of this research is to compare the level of participation of people in the sustainable tourism community in Pa Payom District in Phatthalung Province with personal factors.

Sample group is 397- people in communities living near tourist attractions in the area of Pa Payom District in Phatthalung Province by using Yamane's formula, 1973, p. 125, referenced in Yuth Kraiwan, (2010, page 64). Tool used in this research is the questionnaire. The statistics used for data analyzing consists of descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation as well as inferential statistics such as t-test for differences and one-way analysis of variance with the statistical significance level of 0.05

The research results can be summarized as follows

1. The sample group consisting of 397 people, who are people in communities located near tourist attractions in the area of Pa Payom District in Phatthalung Province, the study found that the majority of them are male, aged between 41-50 years, business owners / sellers, average monthly income 10,001 - 20,000 baht, bachelor degree education, living in the community for 21-30 years, and being members of the communities.

2. The study on people participation in sustainable tourism communities in Pa Phayom District Phatthalung found that the people value the participation in overall at moderate level. From considering in each factor, the study showed that:

First, the marketing promotion, people give the importance at high level.

Second, the tracking changes, the people give the importance at moderate level.

Third, the sustainable tourism promoting, the people give the importance at moderate level

Fourth, the support on potential, the people give the importance at moderate level.

Fifth, the support on participation, the people give the importance at moderate level.

Sixth, the safety management, the people give the importance at moderate level.

Seventh, the facilities preparation, the people give the importance at moderate level.

Finally, the environmental management, the people give the importance at moderate level.

Keywords : participation people community sustainable tourism

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นเรื่องใกล้ตัวมีบทบาทมากขึ้นในสังคมโลก และยิ่งมากขึ้นในชุมชนท้องถิ่นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายอาณาเขตของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าใกล้วิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น ในขณะที่แนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเติบโตในทิศทางบวกนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับการเดินทางไปสัมผัสความจริงแท้ดั้งเดิมของพื้นที่ต่างๆ ในไทยเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวไม่ได้กระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ หากมีการกระจายตัวสู่ชุมชน ส่งผลให้ท้องถิ่นหลายแห่งตั้งรับนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตขณะเดียวกันภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในจังหวัดพัทลุงได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่ในพื้นที่ ต.ลานข่อย อ.ป่าพะยอม จ.พัทลุง เนื่องจากมีสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์ทั้งป่า ภูเขา นาข้าว และทะเล ซึ่งได้กลายมาเป็นทำเลการลงทุนของธุรกิจล่องแก่งและรีสอร์ท (ประชาชาติ ธุรกิจ ออนไลน์ : 2560)

ดังนั้นผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอ ป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงเพื่อจะทำให้ทราบถึงบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งผลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ในอนาคต เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความยั่งยืนต่อชุมชน ประชาชน และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงกับปัจจัยส่วนบุคคล

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในชุมชน ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงจำนวน 35,893 คน ประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ Yamane, 1973, p. 125 อ้างถึงใน ยุทธ ไกรวรรณ, (2553, หน้า 64) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก

ขอบเขตด้านพื้นที่ สำหรับพื้นที่การศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือเขตพื้นที่ อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยจะทำการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเก็บตัวอย่างในช่วงระยะเวลา ที่ใช้ในการทำวิจัยใช้เวลาทั้งหมด ตั้งแต่ เดือน ธันวาคม 2562 - 2563

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(องค์การมหาชน) เสนอรูปแบบมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว มี 8 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องดูแลและพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางธรรมชาติอัตลักษณ์ท้องถิ่นและวิถีของชุมชนท้องถิ่นรวมทั้งมีการจัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรมกับท้องถิ่น

2. ด้านการสนับสนุนศักยภาพในชุมชน การพัฒนาชุมชนควบคู่กับการพัฒนาท่องเที่ยว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีอาชีพและมีรายได้ในการเลี้ยงชีพที่เป็นธรรมกับชุมชนตามความสามารถขององค์กรโดยการสนับสนุนทักษะส่งเสริมให้คนเกิดการประกอบอาชีพส่วนบุคคลผู้ประกอบการขนาดกลางและย่อมให้โอกาสการจ้างงานจะได้มีระบบการช่วยเหลือโดยสมัครใจในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผู้มาเยือนและนักท่องเที่ยวตลอดถึงประชาชนทั่วไป

3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานในการใช้ทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและกำหนดมาตรฐานในการจัดการมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมของการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดมาตรฐานการจัดการทรัพยากรและจัดการมลพิษที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับสิ่งมีชีวิตแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวมีการระบุความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวอนุรักษ์ระบบนิเวศของพื้นที่ท่องเที่ยวดูแลพื้นที่ท่องเที่ยวมีการตรวจวัดติดตามและรายงานสภาพสิ่งแวดล้อมรวมทั้งมลภาวะ

4. ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย มีการดำเนินงานโดยคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีมาตรการความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินรวมทั้งสุขภาพอนามัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ท่องเที่ยวมีแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติหรือฝีมือมนุษย์เตรียมพร้อมด้านบุคลากรอุปกรณ์ที่ใช้ในภาวะฉุกเฉินที่อาจเกิดความเสี่ยงในเขตพื้นที่ท่องเที่ยว

5. ด้านการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก มีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความต้องการของคนทุกเพศทุกวัยและทุกสภาพร่างกายหรือการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลโดยมีการจัดเตรียมหรือสนับสนุนให้มีเส้นทางขอบริเวณที่ท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยมีป้ายบอกมีข้อปฏิบัติกฎระเบียบค่าใช้จ่ายในพื้นที่ท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและเพียงพอมีการจัดเตรียมสนับสนุนให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่ถูกต้องสุภาพ

6. ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการส่งเสริมการตลาดด้านการท่องเที่ยวคำนึงถึงขีดความสามารถในการรับนักท่องเที่ยวคำนึงถึงความถูกต้องในการให้ข้อมูลเพื่อส่งเสริมการตลาดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวรวมทั้งผลิตภัณฑ์บริการและประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยข้อความที่เป็นจริงและเคารพต่อชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

7. ด้านการติดตามการเปลี่ยนแปลง ติดตามความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและความยั่งยืนของการท่องเที่ยวมีการติดตามตรวจสอบและตอบสนองประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมสุนทรียภาพสุขภาพความปลอดภัยคุณภาพและสิทธิมนุษยชนคะแนนสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ทางธรรมชาติ

8. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สนับสนุนและเผยแพร่ให้องค์กรอื่นนำแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปดำเนินงานสร้างเครือข่ายเชิญชวนองค์กรอื่นให้มาเข้าร่วมกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกำหนดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : องค์การมหาชน)

2. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) ตามความเข้าใจโดยทั่วไป หมายถึง การเดินทางของบุคคลหนึ่งจากอีกที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อพักผ่อน หรือติดต่อทางธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ฉลองศรี พินลสมพงศ์ (2550) การท่องเที่ยวถือว่าเป็นการพักผ่อนอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการนำกิจกรรมนันทนาการ เข้าไปเกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เดินทาง เกิดการผ่อนคลายและมีความสุขระหว่างการเดินทางไปทำกิจกรรม จากที่หนึ่ง ซึ่งหมายถึงที่อยู่อาศัย ไปยังที่หนึ่ง ที่ถือเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อม เช่นการเดินทางไปชมสถานที่ท่องเที่ยว ไปเยี่ยมญาติหรือไปพักผ่อนหย่อนใจ หรือใช้เวลาว่างทำกิจกรรมทางการกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการเดินทางไปศึกษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติรวมถึงการเดินทางไปประชุมเพื่อการประกอบธุรกิจ หรือการเดินทางเพื่อไปร่วม กิจกรรมทางธุรกิจสาขาอาชีพต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางซึ่งมี การพัฒนามาจากรูปแบบการเดินทางเพื่อการดำรงชีพ การแสวงหาอาณานิคม การเดินทางเพื่อการ พักผ่อน ดังนั้นกิจการด้านการท่องเที่ยวจึงมีการขยายตัวเป็นธุรกิจและเติบโตเป็นอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3. แนวคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวต้องมุ่งสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอันซึ่งได้ประโยชน์เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยให้ร้านท่องเที่ยวทุกประเภทหารายได้ทางเศรษฐกิจในขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วยปัจจุบันได้มีการปลูกเกษตรการท่องเที่ยวให้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายด้วยมนุษย์ทำให้การท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพื่อจะได้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้มากที่สุด

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์การมหาชน (2561) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสนองความจำเป็นและรองรับสภาวะในอนาคตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพความปลอดภัย คุณภาพ และสุนทรียภาพโดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างสมเหตุสมผลและสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางชาติอัตลักษณ์ท้องถิ่นวิถีชีวิตชุมชนและสุนทรียภาพเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ประเวศ วะสี (อ้างในศรัณย์ เลิศรักษ์มงคล, 2540 : หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่าหมายถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีลักษณะของการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่ดีได้เข้าใจคุณค่าอันสูงส่งของวัฒนธรรมนั้นจะเป็นสิ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายทำให้คนไทยมีความรู้มากขึ้นได้ รายได้จากความรู้และนักท่องเที่ยวได้รรถประโยชน์จากพุทธศาสนาซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้คุณภาพของการพัฒนาเกิดขึ้น

พิเศษ เจียจันทร์พงษ์ (2540 : หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึงการท่องเที่ยวที่มีได้ทำลายทรัพยากรท่องเที่ยวให้หมดเรื่องหรือหมดไปยังคงเป็นทรัพยากรที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้อย่างไม่มีวันหมดสิ้น

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้ให้ความหมาย การท่องเที่ยวแบบอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอยากได้สมกายธุรกิจท่องเที่ยวจึงปรับปรุงคุณภาพให้มีกำไรอย่างเป็นธรรมชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสมโดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนสม่ำเสมออย่างเพียงพอแต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยอย่างยั่งยืนยาว

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพัทลุง พ.ศ.

2561 - 2564

ข้อมูลยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพัทลุง พ.ศ. 2561 - 2564 ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงวัฒนธรรม เมื่อพิจารณาศึกษาไปในแนวทางย่อยของยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพัทลุงพ.ศ. 2561 - 2564 แต่ละข้อ พบว่า มีส่วนสำคัญและเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อ ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมให้มีความโดดเด่น ส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของพื้นที่ต่าง ๆ ส่งเสริมขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวและประชาคมการท่องเที่ยวอาเซียน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

5. สภาพทั่วไปของการดำรงชีวิตของชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

อำเภอป่าพะยอมด้านติดกับภูเขาที่กั้นแดนจังหวัดตรังมีอีกสถานที่ผู้ที่ชื่นชอบธรรมชาติและความสะดวกเพราะที่นี่เป็นสถานที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวมีกิจกรรมแอดเวนเจอร์ที่ช่วยสร้างความครึกครื้นบริเวณใต้อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใสอันเนื่องมาจากพระราชดำริสร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือราษฎรให้มีน้ำใช้สำหรับอุปโภคบริโภครวมทั้งป้องกันและแก้ปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำปากพนังจังหวัดนครศรีธรรมราชบรรยากาศสองฝั่งคลองยังคงอุดมสมบูรณ์ด้วยไม่ต้องรอหน้าฝนตลอดทั้งสองฝั่งคลองมีที่พักมีกิจกรรมผจญภัยแตกต่างกันออกไป ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวจากตรังหาดใหญ่แวะมาเที่ยวล่องแก่งป่าพะยอมจำนวนมากไม่ใช่เพราะความสนุกสนานตื่นเต้นเราใจหรือความสุขจากชมธรรมชาติแต่อีกสิ่งหนึ่งที่สัมผัสสัมผัสได้เมื่อมาเยือนป่าพะยอมจังหวัดพัทลุงก็คือวิถีแห่งความพอเพียงความเอื้ออาทรต่อกันของคนในชุมชนท่องเที่ยว

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสาวคนธ์ เหลืองทองคำ และ รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ผลการศึกษพบว่า 1.ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 2.ประชาชนที่มีเพศอายุระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ประชาชนเสนอแนะแนวทางให้ประชาชนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางฟื้นฟูอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนให้มีคุณภาพมาตรฐานและมีความยั่งยืน

วิภาดา มุกดา (2557) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลสถานภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อศึกษาผลจากการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านเศรษฐกิจด้านสังคมและวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมในการจัดการท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 20 ถึง 30 ปี ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่ 16 ถึง 25

ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อยู่อาศัยมีความสำคัญมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ส่วนอายุ อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กันกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้เกิดการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นควรให้ความรู้แก่ประชาชนผู้ประกอบการเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวกับผลเสียผลกระทบที่จะเกิดขึ้นปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นผู้ประกอบการเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ควรมีป้ายจัดทำประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวกำหนดมาตรการระเบียบ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในชุมชน ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงจำนวน 35,893 คน (ที่มา:สำนักงานบริหารทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 397 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง โดยใช้สูตร Taro Yamane (1967) อ่างใน ธานินทร์ ศิลป์จาร (2549) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดและทฤษฎีเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นมากที่สุดลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Close – Ended Questions) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analytical Statistics) เป็นสถิติที่ใช้บรรยายคุณลักษณะของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาประกอบไปด้วย

1.1 ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวใน อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้วิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลต่าง ๆ ควบคู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายของคะแนน

2. สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Analytical Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวตาม โดยมีเครื่องมือที่ใช้ทดสอบสมมติฐานดังนี้

การวิเคราะห์ด้วย Inferential sample t-test เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในอำเภอป่าพะยอมจังหวัดพัทลุง ทั้งนี้สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลที่เป็นตัวแปรอิสระต่อกันและมีประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรด้านเพศ

การวิเคราะห์ด้วยวิธี One-way ANOVA เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว ในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง และหากการวิเคราะห์ พบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยทดสอบแบบจับคู่พหุคูณด้วยวิธี (Least Significant Difference LSD)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน เป็นประชาชนใกล้เคียงท่องเที่ยว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70.53 ส่วนใหญ่มีอายุ 40 – 50 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.77 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.04 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.64 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 21-30 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.27 และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในชุมชน จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.31

2. ข้อมูลค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวในอำเภอป่าพะยอมจังหวัดพัทลุง ทั้ง 8 ด้านเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า อันดับหนึ่ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ประชาชนให้ความสำคัญในระดับ มาก อันดับสอง ด้านการติดตามการเปลี่ยนแปลง ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับสามด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับสี่ ด้านการสนับสนุนศักยภาพ ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับห้า ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วม ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับหก ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง อันดับเจ็ด ด้านการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง สามารถสรุปคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ได้ว่า ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์การศึกษา 1) เพื่อเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงกับปัจจัยส่วนบุคคล

จากการทดสอบทางสถิติ ตรงกับการศึกษา ของครั้งนี้ การที่ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเกิดจากความคิดของประชาชนที่คิดว่า ในด้านการติดตามการเปลี่ยนแปลง ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ด้านการสนับสนุนศักยภาพ ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย ด้านการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก และ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ทางประชาชนไม่ได้มีหน้าที่ในการดำเนินการ เป็นหน้าที่ของภาครัฐ ตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน คือปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ผลการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายอายุต่ำกว่า 30 ปีระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรีส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท และมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์สมมุติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ส่วน เพศ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ข้อเสนอแนะมีดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งยังต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริม ทั้ง 8 ด้าน โดยเฉพาะด้านที่มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ที่ไม่ถึง 3.00 ซึ่งมีดังนี้ 1) ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง 2) ด้านการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง และ 3) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ประชาชนให้ความสำคัญในระดับปานกลาง ประชาชนอาจมีความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ ที่จะต้องมากำกับดูแล ประชาชนจึงไม่รู้สึกของการมีส่วนร่วมหรือต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้น ภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์กับประชาชนโดยเฉพาะผู้มีบทบาทในชุมชนติดตามปัญหาและ

เสนอแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกันนำสิ่งบกพร่องในทุกด้านมาแก้ไขมีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะ

ภาครัฐที่มีหน้าที่หรือมีบทบาทในส่วนนี้ ต้องเข้ามาส่งเสริม สนับสนุน หรือแก้ปัญหาเมื่อชุมชนติดขัดทางด้านใดตลอดถึงนำตัวแทนประชาชนที่มีส่วนได้เสียมาร่วมปรึกษาเพื่อจะได้แก้ปัญหาไปด้วยกันเพื่อกันพัฒนาไปข้างหน้าซึ่งได้ประโยชน์ในทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

การศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้เสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว เนื่องจาก การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ท่องเที่ยวด้านเดียว ควรจะศึกษาในด้านของ นักท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการจัดการการท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

หากจะพัฒนาให้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้อยู่ในระดับสากล ควรทำวิจัยเพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่นนักท่องเที่ยวต่างชาติ บริษัทนำเที่ยว นักเรียน นักศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบมุมมองที่หลากหลาย สามารถที่จะได้นำพัฒนาให้ครบทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2556). รายงานสรุปฉบับผู้บริหารโครงการศึกษาตลาดท่องเที่ยว กลุ่มประเทศอาเซียน. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557). นโยบายและแผนการตลาดของการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวปี 2557. กรุงเทพมหานคร.
- ฉันทิช วรรณถนอม. (2552). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สามลดา 2552.
- ชิต สกฤษณ์พัฒน์ , วิมล จิโรจน์พันธ์และอุดม เขยกิจวงศ์. (2554). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: แสงดาว. หน้า 80–82.
- ณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคำนุช. (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในตลาด 100 ปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. รายงานวิจัย กองทุนส่งเสริมการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ,ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ไซน์จำกัด.
- ไพฑูรย์ พงศบุตร ,วิลาสวงศ์ พงศบุตร. (2542). คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์. กรุงเทพมหานคร. ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาดา มุกดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก. วารสารวิจัย สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ-สวนดุสิต:กรุงเทพมหานคร.
- สุริยา วีรวงศ์. (2544). แนวคิดการวิจัยและพัฒนา : วิธีการและเทคนิคของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารพจนานุกรมวิทยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ, 2(4), 53-61.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยว ชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(องค์การมหาชน). (2561) มาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร
- อนุชิต โมพันดุง. (2560) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนคร แหลงมบังอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต,วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.